

τόμους πλευράς τῶν λόφων, εἰς ᾧ ὁ γέρων ξενοδόχος μου μετὰ νεαρᾶς ζωηρότητος ἀνεῳχάτο.

Τέλος δ' ἀπῆλθον τῇ 1)13 Ὀκτωβρίου διὰ τοῦ σιδηροδρόμου, καί, δι' Ἀμβούργου διαβάς, ἐπανῆλθον τὴν ἐπαύριον (Πέμπτην) εἰς Βερολῖνον.

Βερολῖνον.

Ἐνταῦθα ἐξηκολούθησα ἰδιωτεύων, εἰ καὶ τοῦτο ἐφαίνετό πως ἐνοχλοῦν τὸν Ἐπιτετραμμένον, ἀλλ' εἰς τοῦτο δὲν ἔπταιον. Ἐχων οἰκίαν ἐπὶ μακρὸν ἐνφκισμένην, καὶ ἤδη πάσχουσιν τὴν φιλτάτην μου σύζυγον δὲν ἐδυνάμην ν' ἀναχωρήσω· ἐπροσπάθουν ὅμως ν' ἀποφεύγω τὰς τῶν ἐπισήμων συναναστροφάς, καὶ ἔβλεπον κυρίως μόνον ἰδιωτικοὺς φίλους.

Ἐξ αὐτῶν, ὁ ἐπισημότερος τῶν γλοπιῶν Βεγάς μοι ἐπρότεινε νὰ γλύψῃ τὴν προτομὴν μου, ὅπερ μετὰ χαρᾶς ἐδέχθην. Ἀλλὰ μετ' ὀλίγον συνέπεσε νὰ κείρω τὴν κόμην μου, καὶ κατὰ τούτου ἐξανέστη ἡ καλλαισθησία τοῦ κ. Βεγάς, δι' ὃ ἀνέβαλε τὸ ἔργον καὶ μετὰ ταῦτα τὸ ἐλησμόνησεν.

Ἐν Ἑλλάδι δὲ δὲν ἐλησμονούμην ἐντελῶς, καὶ κατὰ τοῦτον τὸν χρόνον ἔλαβον ἐκεῖθεν φυλλάδιον, ἐν ᾧ ὁ ἀρχιτέκτων κ. Κανταντζόγλους καὶ ὁ Καθηγητὴς Καστόρχης αὐστηρότατα, ἵνα μὴ εἴπω ὑβριστικῶς, ἐξεφράζοντο κατ' ἐμοῦ, διότι ἐτόλμων νὰ ἔχω ἄλλην γνώμην, ὥς πρὸς τὸ ἀνάγλυφον, ὃ ἔγραψαν ἐπὶ τοῦ σαρκοφάγου τοῦ Πατριάρχου Γρηγορίου. Καὶ τοῦτο μὲν παριστᾷ πλοῖον εἰς τὴν θάλασσαν, ἐγὼ δ' ἠθέλον παράστασιν αἰνιττομένην τὸν μαρτυρικὸν τοῦ ἱεράρχου θάνατον, ἥτοι τοῦτον ὑπὸ τῶν δημίων του καὶ ὑπὸ πιστῶν ἀκολουθούμενον, καὶ εὐλογοῦντα τὸ σχοινίον τῆς ἀγχόνης του. ἠθέλον δὲ προσέτι ὁ σαρκοφάγος νὰ στηθῇ ἐν τῷ ἐκκλησιδίῳ Γοργοπίκῳ τοῦ Ἀγίου Ἐλευθερίου, ὃ νὰ θεωρηθῇ ὡς τὸ ἐντάφιον αὐτοῦ μνημεῖον, καὶ ἐθεώρουν τότε καὶ πάντοτε, ὡς ἐσχάτην ἀβελτηρίαν, τὸ νὰ τεθῇ ἀφανής, σχεδὸν ἀγνοούμενος, εἰς ἓνα τῶν διαδρόμων τῆς Μητροπόλεως

Οἱ ἀρχαῖοί μου ὅμως συνάδελφοι δὲν ἔπαυσαν προσφερόμενοι πρὸς με, ὡς ἂν ἤμην εἷς ἐξ αὐτῶν, καὶ περὶ τῶν πολιτικῶν μετ' ἐμοῦ συνδιαλεγόμενοι. Οὕτως, μετὰ τοῦ ἐμπείρου καὶ νοήμονος Πρέσβεως τῆς Δανίας κ. Quaade, πολλάκις συνδιαλεγόμεν περὶ τῶν πραγμάτων τῆς Ἀνατολῆς καὶ μοὶ ἔλεγεν, ὅτι ἡ Αὐστρία δὲν δύναται ἢ νὰ θεωρῇ ὡς ἴδιον κίνδυνον τὴν παρ' ἑαυτῇ ἴδρυσιν ἀνεξαρτήτου σλαβικοῦ κράτους ἐν Τουρκίᾳ. Συνεφώνουν δὲ πληρέστατα μετ' αὐτοῦ καὶ ἐγώ, ὁ πάντοτε φρονήσας ὅτι, ἂν ποτε ἡ Τουρκία διαλυθῇ, συμφέρει ἡμῖν ἡ Αὐστρία ν' ἀπορρόφησιν ὑπὸ τὴν ἰδίαν ἐξουσίαν, ἢ καὶ ἐπιρροήν, πάντα τὰ σλαβικά στοιχεῖα, καὶ οὕτω νὰ μείνῃ αὐτῶν ἀπηλλαγμένον τὸ Ἑλληνικόν.

Εἰς τὴν κοινωνίαν τοῦ Βερολίνου προσετέθη τότε νέα κυρία εὐαρέστου μορφῆς, εἰ καὶ οὐχὶ ὡραία, καὶ εὐφυής, ἀλλὰ παραδόξων τρόπων καὶ ἀγωγῆς, ἢ μᾶλλον ἄνευ τοιαύτης, τῆς διανοητικῆς καὶ ἠθικῆς τοῦλάχιστον, διότι ἐκκεδεκαέτις ἐκυμφεύθη, ὁ δὲ σύζυγός αὐτῆς, Γραμματεὺς τῆς Ῥωσικῆς Πρεσβείας, δὲν ἐφρόντισε ν' ἀναπληρώσῃ τὰς ἐλλείψεις της. Αὕτη ἡ κυρία ἀπὸ τῆς πρώτης ἡμέρας τῆς γνωριμίας ἡμῶν, μοὶ εἶπεν ὅτι μόνον εἰς σπουδαίαν κοινωνίαν ἀρέσκεται, ὅτι θέλει νὰ συλλέξῃ περὶ ἑαυτὴν κύκλον κυριῶν καὶ κυρίων περὶ ἐμβριθῇ φιλοσοφικά καὶ κοινωνικά ζητήματα ἀσχολουμένων, καὶ ν' ἀναθέσῃ εἰς ἐμὲ τοῦ συλλόγου τούτου τὴν προεδρείαν. Καὶ τὴν τιμὴν μὲν ταύτην ἀπέκλιναν μοὶ ἐφάνη δὲ καὶ πως παράδοξος ἡ τοιαύτη ἀξίωσις γυναικός, οὕτω νέας, σχεδὸν παιδίου· ἀλλὰ καὶ μετ' ὀλίγον εἶδον ὅτι καὶ εἰλικρινὴς ἂν ἦν ἡ τοιαύτη πρόθεσις αὐτῆς, ὅτε τὴν συνελάμβανεν, ἀπέβη ὠκυμορωτάτη, καὶ οὐδαμῶς δικαιολογουμένη ὑπὸ τῆς ἐπιλοίπου διαγωγῆς τῆς Κυρίας. Καὶ μοὶ ἐδαψίλευσε μὲν αὕτη ἀπεριόριστον ἐμπιστοσύνην, ἀλλ' ἐξ αὐτῆς ταύτης διέβλεπον ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον, ὅτι ὑπῆρχε τι τὸ οὐχὶ λίαν εὐθὺ καὶ ὑγιὲς ἐν αὐτῇ, δι' ὃ καὶ βαθμηδὸν ἀπέσχον τῆς πολλῆς μετ' αὐτῆς οἰκειότητος. Τὸ δὲ τραγικὸν τέλος της, αὐτοκτονησάσης ἐν Γαλλίᾳ δι' ἀγχεβόλου, ἀπέδειξε δυστυχῶς ὅτι ἡ περὶ αὐτῆς κρίσις μου δὲν ἦτο ἀδίκως αὐστηρά.

Ἐξ Ἀθηνῶν παρὰ τῆς κ. Ζωῆς Βαλτατζῆ παρακληθεὶς νὰ τῇ εὖρω καλὴν Γερμανίδα παιδαγωγὸν διὰ τὰς θυγατέρας της, ἐπορεύθην πρὸς τὴν κ. Schepeler-Lette, ἥς ὁ πατὴρ ἀφιέρωσε μεγάλην περιουσίαν εἰς ἴδρυσιν τοῦ ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς Διαδόχου διατελοῦντος καταστήματος «Lette Verein», κύριον σκοπὸν ἔχοντος τὴν ἐκπαίδευσιν θυγατέρων πτωχῶν ὑπαλλήλων διὰ τὸ ἐμπόριον, τὰ χειροτεχνήματα κτλ. καὶ προσέτι τὴν προσωρινὴν ἐνοίκησιν διαθεσίμων διδασκαλισσῶν καὶ παιδαγωγῶν. Ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν τῆς Κυρίας ταύτης εἰς πάσας αὐτοῦ τὰς λεπτομερίας αὐτὸ ἐξετάσας, εὖρον εὐκόλως ἐν αὐτῷ τὸ ποθούμενον, καὶ ἔπεμψα εἰς Ἀθήνας, παιδαγωγὸν ἐπὶ ἔτη εἰς τὴν οἰκογένειαν τῆς κ. Βαλτατζῆ διαμείνας, πρὸς μεγάλην εὐχαρίστησιν ἀμοιβαίαν.

Μεταβὰς δ' εἰς τὸ θέατρον μετὰ τῆς θυγατρὸς μου Αἰμυλίας, εἶδον τὸ μονόπρακτον δράμα «Κλεοπάτραν» τοῦ ἡγεμόνος Γεωργίου, ἀνεψιοῦ τοῦ Αὐτοκράτορος, οἷον μόνον εἰς ἡγεμόνα δύναται νὰ συγχωρηθῇ.

1875

Κατὰ τὰς ἀρχὰς Ὀκτωβρίου ἐν Ἑλλάδι εἶχον περατωθῇ αἱ βουλευτικαὶ ἐκλογαί, καὶ τῇ 8|20 Πρόεδρος τῆς Βουλῆς ἐξελέγη ὁ Κουμουνδοῦρος, διὰ ψήφων 136 πρὸς 17, καὶ ἀμέσως ἐκλήθη καὶ ν' ἀναλάβῃ τὸ Ὑπουργεῖον. Τίνες δ' ἦσαν αἱ τότε περὶ τῆς ἐξωτερικῆς πολιτικῆς, καὶ αἱ περὶ τῆς διπλωματικῆς ἀντιπροσωπίας ἰδέαι του, μοὶ ἦτο ἄγνωστον. Ἐξηκολούθουν ἐπομένως ἀταράχως, ὥς πρὶν τὸν ἡμιῖδιωτικὸν βίον μου.

Ἐξηκολούθησα καὶ ἐπεράτωσα τὴν ἐκδοσιν τῆς μεταφράσεως τῆς Ἱερουσαλήμ τοῦ Τάσσου, καί, ὥς εἶχον προτραπῇ ἄλλοτε ἐν Παρισίοις ὑπὸ τοῦ κ. Νίγρα καὶ ὑποσχεθῇ αὐτῷ, ἐζήτησα τὴν ἄδειαν τοῦ ν' ἀφιερῶσω αὐτὴν εἰς τὴν Α. Μ. τὸν Βασιλέα τῆς Ἰταλίας. Εἰς ἀπάντησιν δ' ἔλαβον, οὐ μόνον τὴν Βασιλικὴν ἐγκρισιν, ἀλλὰ καὶ τὸν Μεγαλόσταυρον τοῦ Ἰταλικοῦ Στέμματος.